

UTDANNING

Mobbet av læreren

Metoderapport
Skup 2021

av Sonja Holterman og Kari Oliv Vedvik

INNSENDERE

Sonja Holterman sh@utdanningsnytt.no

Kari Oliv Vedvik kov@utdanningsnytt.no, tlf.: 99710 520

BIDRAGSYTERE Ole Martin Wold og Kristin Slotterøy

TAKK til redaksjonen i Utdanning og Senter for undersøkende journalistikk.

TAKK til alle saksbehandlerne hos Statsforvalterne som nitid sladdet tusenvis av sider så godt de kunne, i tillegg takk til alle kilder og informanter.

Publisert fortløpende fra og med 22. oktober 2021, vi publiserer fortsatt.

Lenker til sakene og PDF-er er vedlagt.

1. Innledning	1
2. Slik kom arbeidet i gang	1
3. Hypoteser	2
3.1 Et tredelt prosjekt	2
4. Elever som klaget på ansatte til Statsforvalteren	3
4.1 Innsyn i alle vedtak fra Statsforvalterne	3
4.2 Klager og merinnsyn	3
4.3 Valg av kategorier	3
4.4 Data og analyse	4
5. Dommer	5
6. Sparket i ryggen, den første historien	6
6.1 Jakten på identitet	6
6.2 Muntlige kilder	6
6.3 Skriftlige kilder	7
7. Tyrannlæreren, den andre historien	7
7.1 Kildearbeid	8
7.2 Innsyn	8
8. Andre muntlige og skriftlige kilder	9
10. Etikk	9
10.1 Sårbare barn	9
10.2 Sårbare lærere	9
10.3 Død lærer	10
10.4 Ingen kommentar	10
11. Spesielle erfaringer og motstand	10
12. Konsekvenser	11

1. Innledning

I 2017 kom bestemmelsen om at skolen har plikt til aktivt å passe på at elever har det bra inn i opplæringsloven. I tillegg ble skolene pålagt en skjerpet aktivitetsplikt dersom det var en ansatt som krenket eleven. I årene etter at disse to paragrafene, 9a4 og 9a5 ble lagt til, er det blitt skrevet at de misbrukes av elever og kravstore foreldre. Det er diskutert om paragrafene svekker lærernes rettssikkerhet, at elever kommer med usanne anklager uten at læreren får forsvare seg.

Ingen har undersøkt om norske elever blir krenket av voksne, og hva de blir utsatt for. Ingen har undersøkt hvor mange elever som benytter seg av den nye paragrafen. Ingen har sett på om skolen opprettholder sin aktivitetsplikt. Ikke før nå.

Utdanning har avslørt at mange norske elever opplever å bli mobbet av ansatte på skolen. De blir slått, holdt fast, låst inne og latterliggjort. Utdanning har avslørt at det er de svakeste elevene, de særskilt sårbare, som oftest blir krenket av voksne på skolen. Utdanning har avslørt at skolene i stor utstrekning ikke overholder aktivitetsplikten og at det å krenke elever dermed ikke får store konsekvenser for lærerne. Utdanning har vist hvor skadelig det er å bli krenket av en lærer, enten det er et spark eller årelang mobbing.

2. Slik kom arbeidet i gang

Arbeidet startet på to hold. En av oss kom på sporet av saken da hun jobbet med et annet prosjekt. Hun gikk gjennom de siste årenes dommer mot lærere som har begått seksuelle overgrep og kom over en dom med skoleansatte som var dømt for vold mot en elev. Hun stusset over at det var så få. Gjennom jobben vi gjorde med å dekke utdanningsfeltet, har journalisten flere ganger hørt om lærere som slår og mobber elever. Hun tenkte nå at det hadde vært interessant å finne ut hva det er de gjør mot elevene, lærerne som plager.

Samtidig møtte den andre journalisten en klassekamerat fra barneskolen som minnet henne på om læreren de hadde den gangen. En lærer som alle fryktet. Uten å være sikker på om dette var en sak, tok journalisten kontakt med nå voksne elever fra barneskolen. Hun fikk mange i tale, og fortellingene deres var verre enn hun husket. Vi begynte å jobbe med sakene hver for oss, men ble enige om å forsøke å gjøre det til et samlet prosjekt.

Journalistene har begge skrevet om elever som blir mobbet og om elever som mobber, men aldri om saker hvor det er ansatte på skolen som mobber. Dette var et tema som var lite omtalt, både av vårt blad og andre medier.

3. Hypoteser

I starten av prosjektet hadde vi allerede tall på hvor mange elever som rapporterer at de blir plaget av en lærer. Elevundersøkelsen viste at 1,8 prosent av elevene i skolen melder at de er blitt slått, hånet eller latterliggjort av læreren siste måneden. Vi visste altså at problemet var der og at det er mange elever som blir utsatt for dårlige voksne på skolen.

I tillegg vi hadde vi en historie om en lærer som mobbet elever for 40 år siden og en dom.

Vi hadde tre hypoteser:

1. Lærere slår, låser inne og plager elever.
2. Mobbing av elever får små konsekvenser for lærere.
3. Elever som blir mobbet av lærerne rammes hardt, både mens de er barn og senere i livet.

3.1 Et tredelt prosjekt

For å kunne besvare hypotesene måtte vi dokumentere hva lærere som mobber elever faktisk gjør. Hvilke data trengte vi for å kunne vise hva mobbelærere faktisk utsetter elevene for? Hvilke data trengte vi for å vise konsekvensene for eleven som blir plaget av læreren?

Prosjektet som fra starten av var todelt, ble nå delt inn i tre deler:

1. Finne ut hvilke elever som blir plaget av skoleansatte. Alder, kjønn og eventuelle diagnoser. Vi ville også finne ut hvem den voksne mobberen er. Er det kontaktlærere, faglærere, assistenter, rektorer eller andre. I tillegg ville vi vite hva elevene opplevde.
2. Finne ut hva som skjer med en lærer som mobber eller slår en elev. Vi visste lite om hva som skjer med lærere som mobber elever. Den eneste vi hadde var omtalen av en dom mot en lærer som sparket en elev.
3. Finne ut hva som skjer med elever som er blitt plaget av en voksen på skolen. Vi hadde allerede skrevet om langtids konsekvenser av mobbing, men bare av elever som ble mobbet av andre barn. Hva skjer når man blir mobbet av læreren?

Vi arbeidet parallelt med disse tre delprosjektene, men i metoderapporten redegjør vi for dem hver for seg.

Vi søkte Senter om undersøkende journalistikk om støtte til redaksjonell ledelse. Dette fikk vi innvilget, og de var med på det første oppstartsmøte i januar 2021.

4. Elever som klaget på ansatte til Statsforvalteren

Vi skjønnte at vi kom til å få store dokumentmengder og valgte å legge alt sammen i et mappesystem inne på Google docs som journalistene delte.

4.1 Innsyn i alle vedtak fra Statsforvalterne

Vi vet at det klages til Statsforvalterne på ansatte i skolen. Disse sakene sorterer inn under paragraf 9a5 i opplæringsloven. I januar begynner innhenting av vedtak som er gjort, fra alle landets Statsforvaltere. Noen må purres mange ganger. For eksempel Nordland som først etter fire runder lover å levere i løpet av mars, tre måneder etter at de fikk innsynskravet.

Vi søkte om innsyn i alle 9a5-saker som kom inn til landets ti Statsforvaltere i 2019 og 2020. Vi fikk 230 klagesaker tilsendt. Sakene var mellom 10 og 20 sider lange, og journalistene har lest gjennom om lag 3000 sider med dokumentasjon. Dokumentene var sladdet for personlige opplysninger, men i flere tilfeller var også informasjon om hendelsene overstrøket.

Flere av saksbehandlerne hos Statsforvalterne ringte oss for å høre hva vi var ute etter. Det var aldri noen som hadde spurt om innsyn i disse sakene før. En saksbehandler fortalte at hun syntes jobben vi var i gang med, var så viktig at hun hadde ligget våken på natta og tenkt på hvordan hun kunne sladde sånn at vi fikk mest mulig opplysninger uten at hun avdekte noe hun ikke hadde lov til å vise oss. Enkelte av saksbehandlerne sladdet nennsomt og bare det de måtte, mens andre sladdet nærmest alt.

4.2 Klager og merinnsyn

Vi klaget på flere av vedtakene vi fikk tilsendt, der det ikke var mulig å lese noe av det vi var ute etter. Vi hadde utformet standardklager, men på grunn av store dokumentmengder overskred vi klagefristen på noen vedtak. Og fikk derved avslag.

Vi hadde delt forvalterne mellom oss, så hvis vi hadde gått over fristen, tok den andre journalisten over og ba om nytt innsyn hos den aktuelle Statsforvalteren.

Ofte fikk vi da dokumenter i en mindre sladdet versjon. Enkelte av dem vi fikk på nytt, måtte vi i sjeldne tilfeller igjen be om merinnsyn på nytt, med en utvidet klage.

4.3 Valg av kategorier

Vedtaket fra Statsforvalteren var på mellom 10 og 20 sider. Innledningsvis leste vi gjennom noen vedtak og diskuterte hvilken informasjon vi skulle hente ut av dem. Det var mange kategorier vi ønsket å liste opp i Excel-arket og kunne krysse av.

Vi ville gjerne vite hvilken krenkelse eleven var utsatt for og kjønn, klassetrinn og om eleven var særskilt sårbar. Vi ville også vite mest mulig om den ansatte: Var personen kontaktlærer, faglærer, assistent, rektor eller annen ansatt? Vi ville også vite om det var forskjell i antall klager fra fylke til fylke. Det var også interessant for oss å registrere konklusjonen, altså om skolene hadde gjort det de skulle, og om de som klaget, fikk medhold av Statsforvalterne.

Vi valgte 17 kategorier vi lette etter i gjennomlesningen av vedtakene. De generelle kategorier var: Fylke, år for klagen, konklusjon, ansattes kjønn, ansattes tittel, elevens kjønn, klassetrinn, særskilt sårbar elev, skolevegring og mobbet av medelev (i tillegg til av ansatt). Kategorier for krenkelsene var: uthengt foran andre, føler seg mislikt, utsatt for vold, ropt/brølt/aggressivt kjeftet på, forskjellsbehandlet og seksuelle overgrep.

I nesten alle vedtakene kunne vi krysse av i flere av kategoriene for hvilken krenkelse eleven ble utsatt for.

Enkelte vedtak inneholdt alle opplysningene vi ønsket, mens andre ikke gjorde det. Enten var opplysningene sladdet eller så inneholdt ikke vedtakene dem. Vi valgte likevel å beholde kategorien og opplyste da i sakene om at ikke utvalget ikke var fullstendig.

4.4 Data og analyse

Vi la fortløpende funn i et felles regneark som vi hadde på Google docs og lenket inn alle vedtakene.

Vi hadde fått: 230 klager på 9a5 de to siste årene.

2019: 139 saker

2020: 91 saker

Funn i datamaterialet:

198 saker fikk medhold i at skolen ikke har gjort det den skal

32 av klagen ble avvist eller fikk ikke medhold

87 elever meldte at de mente læreren mislikt dem

83 elever meldt at de ble utsatt for fysiske krenkelser

81 elever fortalte at de ble uthengt foran andre

68 læreren hadde ropt, kjeftet, eller vært sint

53 elever meldt om at de var utsatt for forskjellsbehandling, er urettferdig behandlet

50 elever hadde utviklet skolevegring

7 meldte fra om flørt/seksuelle overgrep

135 saker med særskilt sårbare barn

Særlig sårbarhet er en definisjon som brukes om barn, og handler ikke bare om diagnose. Barn kan være i en særlig sårbar periode. Blir et barn definert som særlig sårbart, har skolen et enda større ansvar for å følge opp dette barnet og en skjerpet aktivitetsplikt overfor barnet.

Vi satt på hjemmekontor. Når vi da satte oss ned for å analysere dataene, så vi at vi burde ha tatt med et viktig punkt. Vi hadde ikke krysset av om elevene som ble mobbet av ansatte, også ble mobbet av medelever. Det mente vi var en så viktig opplysning at vi måtte ta en gjennomgang av alle vedtakene på nytt.

Vi fant da at 63 av elevene ble mobbet av medelever, i tillegg til at de ble krenket av en voksen. I de vedtakene der det var mulig å finne opplysninger om det.

Analysene av dataene viste at det var potensial til enda flere saker og temaer enn hva vi i utgangspunktet hadde trodd. Så da var det bare å begynne å prioritere. Potensialet til saker var stort, men noen av vedtakene var sladdet så mye at det ikke var mulig å finne ut hvilken skole det var eller hadde opplysninger som gjorde det mulig for oss å finne nok informasjon til at vi kunne gå videre.

5. Dommer

Vi forsøkte å en oversikt over lærere som er dømt for vold mot elever de to siste årene. Vi valgte å søke spesifikt på vold, og ikke innlemme psykisk vold eller mobbing, da dette sjelden medfører straffansvar. Dette for å finne ut hvilke konsekvenser det får for en lærer å utsette en elev for vold. I tillegg ønsket vi å gå dypere inn i en av disse sakene.

- 1. Domstolsadministrasjonen.** Vi søkte Domstolsadministrasjonen om innsyn i slike dommer. Det ble avslått da de ikke sorterer dommer etter dømtes stilling.
- 2. Norges Domstoler.** Vi søkte gjennom nylige dommer som ble lagt ut på Norges Domstoler på leting etter personer dømt for brudd på paragrafene fra 27. Kroppskrenkelse til 282. Mishandling i nære relasjoner. Søket ga ikke noe resultat.
- 3. Lovdata.** Vi har tilgang til databasen Lovdata og søkte gjennom denne for å finne skoleansatte dømt for krenkelser eller vold. Her fant vi en dom, som vi søkte om få innsyn til av tingretten og lagmannsretten. Vi tok kontakt med læreren som ble dømt og intervjuet ham. Vi pratet med rektor og andre involverte i den saken, men før saken ble publisert trakk læreren intervjuet. Vi skriver mer om dette under punkt 12 Etikk.
- 4. Retriever, NTB og nettaviser.** Vi søkte oss gjennom allerede omtalte saker for å finne skoleansatte som utsatte elever for vold eller mobbing. Vi fant tre saker, to hvor lærerne ble dømt og en endte med frikjennelse. Den ene var saken som nevnt over, men den andre dommen gikk vi videre med. Dette var en sak hvor en lærer vedtok bot for å ha sparket en elev.

6. Sparket i ryggen, den første historien

6.1 Jakten på identitet

Saken om læreren som sparket en elev i ryggen, ble omtalt i en lokalavis. Omtalen var kort, og uten mye informasjon, det eneste man kunne slå fast var i hvilken kommune dette hadde skjedd. Vi kontaktet flere ansatte i kommunen, kommunikasjonsrådgivere, ansvarlig for skole og organisasjoner. Ingen ville gi oss mer informasjon. Vi kontaktet også mobbeombud i fylket. Ombudet kjente til saken og formidlet vårt ønske om kontakt til foreldrene til eleven som ble sparket. Foreldrene ønsket å snakke med oss, og ble viktige kilder. I tillegg ga de oss navn på lærer og skole, og vi hadde da mer å gå på i videre søk etter informasjon.

6.2 Muntlige kilder

1. **Foreldre og gutten.** Vi snakket med foreldrene til gutten som ble utsatt for vold fra læreren flere ganger. Korona-pandemien gjorde det vanskelig å møtes, men intervju og møter på Teams fungerte greit. På samme kanal hadde vi møter med foreldre til flere andre elever ved skolen. Disse intervjuene brukte vi lite av, men det var viktig for oss å få høre historien fra flere kilder. Årsaken til at dette ble viktig, var at det verserte flere versjoner av hendelsen. Verken gutten eller andre elever i klassen ønsket ikke å prate med oss, da de ifølge foreldrene ønsket å legge hendelsen bak seg. Vi manglet dermed førstehåndskilder, og det var dermed en fare for at hendelsen ble fremstilt feil.
2. **Læreren og Utdanningsforbundet.** Vi kontaktet læreren direkte, ved å sende ham en sms en ettermiddag. Tanken var at det å få en sms er mindre skremmende enn å bli oppringt. Vi sendte den en ettermiddag, slik at læreren ikke skulle få henvendelsen mens han var på arbeid. Det gikk flere dager før vi fikk svar. I mellomtiden ble vi derimot kontaktet av en tillitsvalgt i Utdanningsforbundet. Den tillitsvalgte ønsket ikke å uttale seg i saken, men ringte fordi læreren hadde tatt kontakt og bedt om bistand. Vi ble fortalt at denne saken ikke var noe å omtale, at guttens versjon ikke stemte, og at det var mye som lå bak her. Vi ble også fortalt at en lokalavis som hadde tenkt å skrive en oppfølger om hendelsen la den bort fordi de skjønnte at dette ikke var noen sak. Senere fikk vi svar fra læreren i en sms hvor han skrev at han ikke kunne uttale seg på grunn av taushetsplikt. Foreldrene fritok læreren fra taushetsplikten, og igjen kontaktet vi ham. Svaret var det samme, han mente fortsatt at han ikke kunne uttale seg av hensyn til taushetsplikten. Vi kontaktet læreren igjen da saken var ferdig skrevet, informerte ham om hvilke kilder vi hadde og at saken skulle trykkes. Han avsto igjen å bidra.
3. **Skolen og kommunen.** Rektor ved skolen hvor læreren arbeidet henviste til taushetsplikten og avstod fra å kommentere saken. Skolesjefen i kommunen gjorde det samme, og det gjorde også rådmannen.

6.3 Skriftlige kilder

1. **Vedtak fra Statsforvalteren.** Vi søkte om innsyn i klagesaken mot skolen og læreren, og fikk dette vedtaket. Av vedtaket fikk vi noe informasjon om hva gutten og medelever sa om hendelsen. I tillegg stod det der at læreren bestred elevenes versjon. Informasjonen gjorde oss litt tryggere, men fortsatt hadde vi knapt med informasjon om selve hendelsen.
2. **Anmeldelsen og forelegget.** Vi fikk kopi av anmeldelsen og forelegget læreren vedtok. Forelegget var bare et kort brev fra politiet hvor det stod at siktede hadde vedtatt forelegg for kroppskrenkelse, og ikke en dom med beskrivelse av hendelsen.
3. **Innsyn i etterforskningsmateriale.** Denne saken ble ikke behandlet i retten, og det var dermed ingen offentlige papirer fra domstolen vi kunne få informasjon fra, annet enn det korte brevet fra politiet. Vi visste at politiet har mulighet til å gi journalister innsyn i dokumentene i straffesaker, og bestemte oss for å forsøke dette. Vi kontaktet pressetalsmann hos lokalt politi, men politistasjonen får ikke mange slike søknader og visste ikke hvem som kunne behandle den. Søknaden ble liggende, og etter flere runder ble det avgjort at avsnittsleder skulle behandle innsyn søknaden.

Vi søkte om innsyn, gjennomlesing og eventuelt utlån av dokumentene i saken. Vi viste til Loven om innsyn, Påtaleinstruksens § 4-2 og Justisdepartementets kommentar til forslag til ny politiregisterlov. Vi argumenterte med at saken var av allmenn interesse og ikke kunne belyses på andre måter enn gjennom at vi fikk dette innsynet. Vi fikk innsyn og dro til den aktuelle politistasjonen for å lese gjennom materialet. Her fikk vi tatt notater. I materialet fikk endelig det vi trengte, og nærmere førstehåndskildene kom vi ikke. Den fornærmede gutten, medelever, kolleger, læreren og rektor var avhørt av politiet, og fortalte hele historien. Alle som ikke ønsket å snakke med oss, hadde snakket med politiet. Versjonen i avhørene lignet veldig på den foreldrene fortalte. Det ga oss den tryggheten vi trengte til å kunne kjøre saken.

7. Tyrannlæreren, den andre historien

Et tilbakevendende tema når en treffer gamle kjente er gjerne skoletiden. Når det nesten uten unntak er en lærer som kommer opp i samtalen er ikke det heller uvanlig. Det som er uvanlig, at det er så mange som har dårlige minner om en og samme lærer. Grusomme minner, skal det vise seg. Så ille at de har mareritt 50 år senere.

Vi søker om innsyn i personalmappen til læreren "alle" snakker om.

Etter kort tid får vi mappen utlevert på byens rådhus. Ingenting er sladdet og alt står der. Det som er mest påfallende er at det ikke ligger noen klager eller anmerkninger av negativ karakter.

Mange tidligere elever var villig til å fortelle om skoletiden og hvordan lærerens oppførsel hadde preget voksenlivet deres.

7.1 Kildearbeid

17 tidligere elever fortalte om hvordan de hadde hatt det på skolen under denne læreren. Fem elever ble dybdeintervjuet, flere ganger og var med i saken da den ble publisert.

Fem foreldre fortalte om at de hadde klaget på læreren, noen skriftlig andre muntlig.

Tidligere kollega ble intervjuet, kunne bekrefte at hun visste at det hadde blitt klaget skriftlig på denne læreren. Hun var også med på å få ham fjernet fra jobben.

Rektor fra den gang ble oppringt.

Skolesjefen fikk også uttale seg.

7.2 Innsyn

I tillegg til personalmappa ba vi om innsyn i klager, advarsler og annen dokumentasjon vi hadde fått bekreftet fra flere hold skulle vært inngitt til skolen og skolesjefen.

Arkivet og personalavdelingen i kommunen var veldig hjelpelig og kom med tips om hva vi burde søke innsyn i for at vi skulle få alt som kunne være relevant.

De ansatte på arkivet fant ingenting, de leide til og med inn enn tidligere ansatt for å lete. Det eneste de fant, var en klage fra en kollega på forhold som ikke hadde noe med det vi jobbet med.

Læreren ble etter mange klager flyttet til en annen skole. At han får ny jobb, kommer også frem i personalmappen hans. Det står der at han ble overtallig og derfor fikk en overflytting.

Skolesjefen fra den tid påstod at alt ble arkivert. Han husker ikke møtet med foreldre som klaget på denne læreren, men sa: "Hvis de sier at de hadde et møte på mitt kontor, stemmer nok det. Men jeg husker ikke at det kom noen klager og jeg vet ikke om det ble skrevet et referat fra møte."

8. Andre muntlige og skriftlige kilder

Landets 10 mobbeombud ble kontaktet. De fører statistikk over sakene de får inn.

To av mobbeombudene skrev en selvstendig kronikk om temaet.

Elevundersøkelsen for de siste fem år ble innhentet og tall fra denne ga oss grunnlag for å si hvor mange elever som selv sier at de blir krenket av ansatte ved skolen.

Vi gjorde også et forsøk på å kartlegge hvor mange lærere som blir oppsagt, men det var få kommuner som hadde tall på dette.

For eksempel hadde ikke Tromsø et sentralt register. Oslo har heller ikke et sentralt register, bare på skolenivå. Bare Trondheim og Bergen hadde tall, henholdsvis 8 og 6 de siste år. Så dette sporet ble lagt til side.

10. Etikk

10.1 Sårbare barn

Gjennom hele arbeidet møtte vi etiske utfordringer. I innhenting av vedtakene fra Statsforvalterne fikk vi både muntlige og skriftlige kommentarer på at dette var sårbare barn som måtte beskyttes, og at vi derfor fikk så lite informasjon som mulig. Den samme kommentaren fikk vi fra kilder vi forsøkte å få i tale; rektorer, lærer og ansatte i kommuneadministrasjon. Allerede i starten av prosjektet visste vi at barn som mobbes av en lærer, er i en ekstremt sårbar situasjon, og at de trenger beskyttelse. Å stå fram med en slik historie ville nok ikke føre til at læreren eller skolen ble mildere innstilt mot eleven. I den første historien anonymiserte vi både gutten, skolen og kommunen han bor i. Dette for at saken ikke skulle kunne spores tilbake til gutten. Likevel visste jo rektor og andre på skolen hvilken elev dette var, men da valget falt på denne historien, var det også viktig at gutten ikke lenger var elev ved skolen hvor hendelsen fant sted. Dette minimaliserte også belastningen på gutten.

10.2 Sårbare lærere

Rektor, kommunalt ansatte og Utdanningsforbundet lokalt møtte oss med uttalelsen om at omtale av saken hvor læreren sparket eleven, ville ramme læreren hardt. Skolen mente også at omtale av slike saker var en stor belastning for lærerne; både de involverte lærerne og men også alle andre lærere. Dette var synspunkter vi diskuterte og vurderte. Vi landet på at det er elever som opplever å bli mobbet av læreren som er offeret, og ikke læreren. Eleven er ikke tjent med at slike saker ikke omtales.

10.3 Død lærer

I den andre historien omtalte vi en lærer som er død. Læreren hadde i over 30 år jobbet som lærer, men han var død. Kunne vi da skrive om ham?

Journalistene diskuterte frem og tilbake, hvordan dette kunne løses. Vi hadde også møter med redaksjonene der vi diskuterte om det var mulig å fortelle en sterkt kritisk sak om en person som var død.

Journalistene fikk et møte med generalsekretær i redaktørforeningen, Arne Jensen. Sammen fant vi ut hvordan vi skulle løse de etiske utfordringene rundt denne casen. Vi ble enige om hvem som måtte varsles av de pårørende til læreren før publisering. Læreren skulle ikke navngis, de tidligere elevene skulle få beholde sitt eget fornavn og stedet skulle også oppgis.

10.4 Ingen kommentar

Det var vanskelig å jobbe med en sak hvor så få muntlige kilder ønsket å gi en kommentar. I den første historien strevde vi med å få en kommentar og en imøtegåelse fra læreren, skolen eller kommunen. Det fikk vi ikke, men løste det ved å bruke informasjonen fra avhørene. Uten dem, ville saken vært vanskelig å balansere.

11. Spesielle erfaringer og motstand

Vi opplevde en sendrektighet og taus motstand fra omtrent alle kilder, bortsett fra ofrene, mens vi jobbet med denne saken. Det gjorde det tyngre og mer tidkrevende å jobbe med prosjektet. Etter at sakene var publisert, var ikke motstanden bare taus. Vi fikk massiv kritikk i kommentarfeltene og redaktøren ble bedt om å ta sitt ansvar og stanse denne formen for journalistikk. Argumentasjonen gikk ikke på at vi skrev noe som ikke stemte eller noe vi ikke hadde dekning for, men vi ble kritisert for at vi i det hele tatt skrev om temaet. Mange lesere hevdet at lærernes fagblad ikke burde skrive negativt om lærere.

Også etter publiseringen var politikerne stort sett tause. Å få utdanningspolitiske talsmenn til å kritisere lærere viste seg å være vanskelig. Dette at partiene ikke svarte på våre henvendelser, eller brukte lang tid og svarte unntallende, var en ny erfaring.

12. Konsekvenser

Vi satte problemet med lærere som mobber elever på dagsorden og laget en systematisk oversikt over problemet. Det har ingen gjort før oss, og dette skapte debatt. Vi intervjuet voksne som ble mobbet av lærere i barndommen, og dette er det verken skrevet om eller forsket på.

I dagens lovverk, kan en lærer som er dømt for vold mot elev fortsatt få lov til å jobbe som lærer.

Kunnskapsministeren har etter at vi stilte spørsmålet til henne, lovet å se på lovverket. Det har ennå ikke kommet en lovendring.

Vi har forespurt flere politikere om problemstillingen, blant annet flere av dem som sitter i Utdanningskomiteen på Stortinget, men dette er et tema få vil uttale seg om.

Utdanning jobber videre med temaet, og det vil komme flere saker i året som kommer.